

บทที่ 1 บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-10 ได้มีการปรับปรุงแนวทางการพัฒนาอย่าง ต่อเนื่องตลอดเวลาโดยเฉพาะเกี่ยวกับนโยบายเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาแต่ละด้าน โดยแยกจากกันเป็นส่วนๆ ขาดการประสานเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ซึ่งจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังกล่าวได้มีการบริหารจัดการส่งเสริมให้องค์กรท้องถิ่น และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความตระหนักและจิตสำนึกของประชาชนต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งพอจะกล่าวได้ว่าจากการดำเนินงานตามแนวนโยบายด้านการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้นจนนำไปสู่การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และการตื่นตัวต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น

แต่ทุกคนคงยอมรับว่าปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมยังคงมีอยู่ มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบอยู่ตลอดเวลาและมีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ จะเห็นได้จากหน่วยงานต่างๆ กำลังประสบปัญหาอย่างหนักจากการร้องเรียนของประชาชนชุมชน หรือแม้แต่องค์กรปกครองท้องถิ่นในแทบทุกพื้นที่ของประเทศ ให้เข้าไปช่วยแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ปัญหาที่เกิดจากการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนปัญหาการหาพื้นที่เพื่อใช้สำหรับกำจัดของเสียโดยเฉพาะปัญหาขยะมูลฝอยซึ่งนับวันนับมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว อีกทั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นภารกิจที่ทุกฝ่ายต้องเข้ามาร่วมดำเนินการ และเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารราชการในระดับท้องถิ่น ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากส่วนกลางออกสู่ส่วนท้องถิ่น ซึ่งจัดเป็นระดับที่ใกล้ชิดกับพื้นที่มากที่สุด

ตำบลดอนแก้ว เป็นตำบลที่อยู่ในอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ด้านหนึ่งที่ติดต่อกับอำเภอเมืองเชียงใหม่และด้านหนึ่งติดกับแม่น้ำปิง โดยสภาพปัจจุบัน ลักษณะของชุมชนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ มีการเปลี่ยนแปลงจากชุมชนชนบทเป็นชุมชนเมือง ทำให้เกิดปัญหาหลายด้าน อาทิเช่น ปัญหาทางเศรษฐกิจ และปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการเกิดปัญหาขยะมูลฝอยมีปริมาณสูงขึ้นและมีแนวโน้มจะส่งผลให้ขาดพื้นที่ในการ

กำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ ดังนั้นการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง จึงต้องมีการลดปริมาณขยะที่ต้องนำขยะไปกำจัดให้น้อยลงโดยการคัดแยกขยะและนำไปกำจัดให้ถูกวิธี การนำขยะที่ถูกแยกแล้วมาแปรสภาพเป็นวัตถุดิบในงานอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์หรือการนำกลับมาใช้ใหม่ จึงเป็นแนวทางการแก้ปัญหาอีกรูปแบบหนึ่ง ที่น่าจะเหมาะสมกับพื้นที่ตำบลดอนแก้ว เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าว มีอัตราการขยายตัวของหมู่บ้านจัดสรรอยู่ในระดับสูง

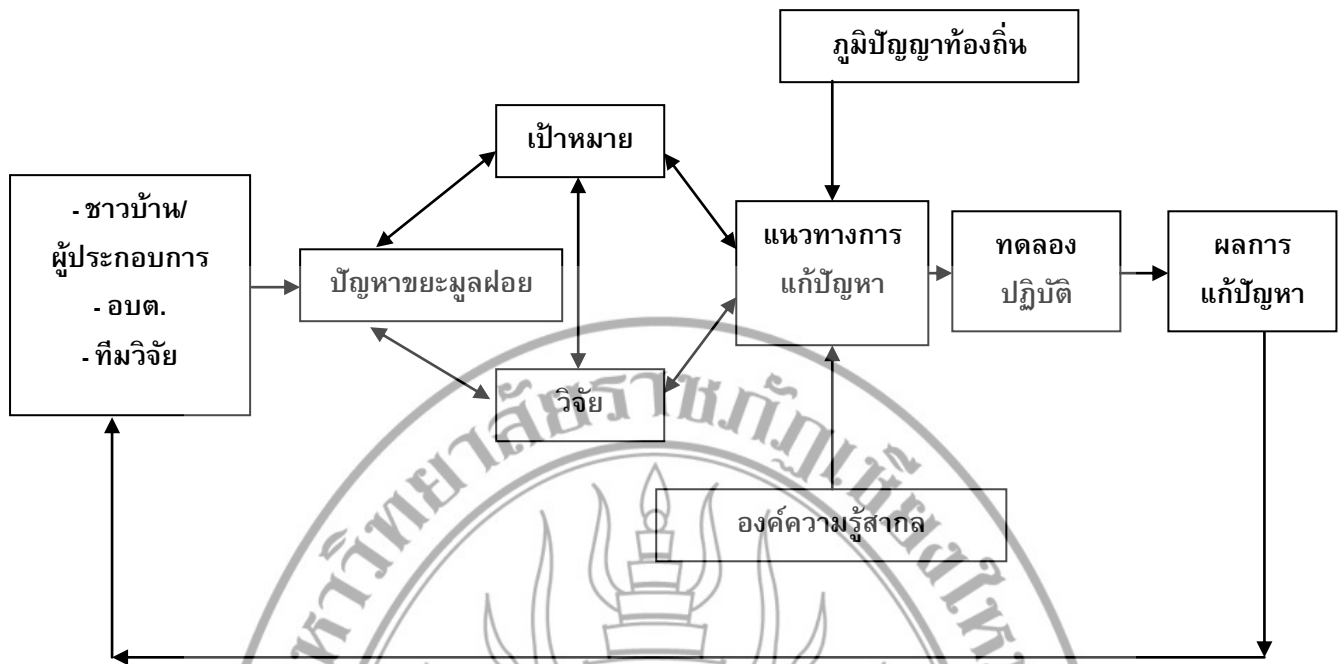
จากที่กล่าวมาข้างต้นคณะผู้วิจัยจึงพิจารณาเห็นว่า โครงการวิจัยและพัฒนา การจัดการขยะมูลฝอย โดยการแปรสภาพเป็นวัตถุดิบในงานเซรามิก น่าจะเป็นโครงการหนึ่งที่สามารถทำได้จริง ซึ่งจะใช้ขยะมูลฝอยที่มีอยู่ในท้องถิ่นนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางตรงและทางอ้อม อีกทั้งยังเป็นแหล่งพัฒนาความรู้และความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะจัดหาแนวทางการนำขยะมูลฝอยมาทำการคัดแยก และคัดเลือกวัสดุที่สามารถนำมาแปรสภาพได้ มาแปรสภาพเป็นวัตถุดิบในงานเซรามิก แล้วทดลองใช้เป็นวัสดุผสมเข้ากับวัตถุดิบในงานเซรามิกในอัตราส่วนต่างๆ ตรวจสอบดูรอยแตกกร้าว ทำการทดสอบคุณสมบัติเชิงกล เพื่อช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับขยะมูลฝอย และเพื่อส่งเสริมแนวทางการประกอบอาชีพให้กับประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งสร้างแนวทางในการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยของท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้ได้รูปแบบจัดการขยะมูลฝอย โดยการแปรสภาพเป็นวัตถุดิบในงานเซรามิกที่มีความเหมาะสม และสามารถดำเนินการได้เองในพื้นที่

กรอบแนวคิดของการวิจัย

โครงการวิจัย เรื่อง การใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย โดยการแปรสภาพเป็นวัตถุดิบในงานเซรามิกในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการหาเจ้าภาพ และภาคีมาร่วมรับผิดชอบปัญหา และแก้ปัญหาร่วมกันอย่างเป็นระบบโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเข้ามาใช้แก้ปัญหาของชุมชนที่เกิดขึ้น โดยเริ่มต้นตั้งแต่เข้ามามีส่วนร่วม ในการแก้ปัญหา วางแผนการแก้ปัญหาร่วมกัน ดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหาร่วมกัน และมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการแก้ปัญหา ซึ่งจะนำไปสู่ความยั่งยืนของการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนได้ โดยอาศัยกรอบแนวคิดดังแผนภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

โครงการวิจัย เรื่อง การใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย โดยการแปรสภาพเป็นวัตถุดิบในงานเซรามิกในครั้งนี้ เพื่อให้งานวิจัยมีเป้าหมายและกรอบของการทำวิจัยที่ชัดเจน คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ซึ่งจะประกอบด้วย ขอบเขตทางด้านเนื้อหาขอบเขตทางด้านประชากร ขอบเขตทางด้านเวลา และขอบเขตด้านพื้นที่ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาเนื้อหาในรายงาน ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ศึกษาข้อมูลชุมชนเกี่ยวกับปัญหาขยะมูลฝอย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการออกแบบ และจัดทำแนวทางในการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย รวมทั้งการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน
2. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรในพื้นที่ตำบลดอนแก้ว อ.แมริม จ.เชียงใหม่
3. ขอบเขตด้านเวลาของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยทั้งสิ้นเป็นระยะเวลา 1 ปี
4. ขอบเขตทางด้านพื้นที่ พื้นที่ทำการศึกษา คือ ตำบลดอนแก้ว อ.แมริม จ.เชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้แนวทางการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยในชุมชน โดยการแปรสภาพเป็นวัตถุดิบในงานเซรามิก
2. ประชากรในพื้นที่ตำบลดอนแก้วมีความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยในชุมชนที่เหมาะสม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ขยะมูลฝอย หมายถึง ขยะมูลฝอยที่ทำการศึกษาในพื้นที่ตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
2. การแปรสภาพ หมายถึง การนำขยะมูลฝอยมาเป็นส่วนผสม เพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้
3. งานเซรามิก หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากขยะมูลฝอย ได้แก่ วัสดุผสมซีเมนต์ กระดาษ วัสดุผสมพลาสติก เส้นใยพลาสติก วัสดุผสมพลาสติกโฟม วัสดุผสมซีเมนต์โฟม วัสดุผสมซีเมนต์แก้ว เป็นต้น

